

LESMAP MENEER LINH (+12)

Vrij naar het boek van Philippe Claudel

LESMAP 1ste GRAAD en 2de GRAAD MIDDELBAAR

Van en met: Mohammed Tajaouart (met grote dank aan tolk Abdelaziz en Vluchtelingopvang Sint-Niklaas), Hans van Cauwenberghe & Joost Van den Branden

Scenario: Joost Van den Branden, vrij naar P. Claudel

Poppen: Patrick Maillard

Kostuums: Heidelinde Vereecke

Decor: Pat Riské

Techniek: Steven Bosmans (met dank aan Wim De Baere)

1. Inleiding

Beste leerkracht,

U komt met uw klas kijken naar de voorstelling *Meneer Linh* van Theater Tieret. Deze voorstelling is een vrije bewerking van de roman *Het kleine meisje van meneer Linh* van Philippe Claudel. De voorstelling loopt niet gelijk met het verhaal van het boek, maar de grote lijnen zijn wel bewaard gebleven.

Wat houdt deze lesmap in?

In deze lesmap vindt u informatie over Theater Tieret, de voorstelling, het verhaal, hoe we te werk zijn gegaan,...

- Theater Tieret is een figurentheater, dat wil zeggen een mix van live-acteurs en poppen (bespeeld door acteurs). Dit gegeven lijkt ons ook wel interessant om vooraf te vermelden aan de leerlingen om zo de theaterervaring gemakkelijker te laten verlopen.
- Er zijn ongetwijfeld leerlingen die niet vaak naar theater zijn geweest, daarom vindt u achteraan in dit document ook nog enkele theatercodes om met de leerlingen te overlopen.
- Om deze voorstelling te kaderen kan het zinvol zijn een voorbereidend gesprek te houden met de leerlingen, de thematiek van dit stuk is zeer actueel en laat niemand onverschillig.
- Theater Tieret brengt theater, met vaak 'gelaagde' teksten, d.w.z. dat sommige leerlingen tekstueel misschien niet alles vatten, maar door de context zijn ze ongetwijfeld toch in staat het verhaal steeds te volgen.

Hopelijk beleeft u, samen met de leerlingen, veel plezier aan de voorstelling en aan het materiaal dat deze lesmap rond 'Meneer Linh' u biedt. Heeft u nog verdere vragen over de voorstelling of over Theater Tieret, dan kan u steeds terecht op: info@tieret.be. Ook reacties, van u én leerlingen, horen we graag, dus laat ons zeker iets weten!

Team Tieret

2. Theater Tieret

Theater Tieret is niet zo oud als Meneer Llnh, maar legde sinds 2002 een indrukwekkend parcours af. In een dik decennium tijd groeide Tieret uit tot een vaste waarde in het figurentheaterlandschap in Vlaanderen. Met producties zoals 'Eefje Donkerblauw', 'Hybris', 'Dwarf', 'Vos en Haas', 'Het Land van de Grote Woordfabriek', 'Baraque Future', 'Labyrint', 'Rimpelwals', 'Sonderlich en Zonen' ... slaagde Tieret erin om meer dan 2000 maal in Vlaamse (en vanaf 2007 ook Nederlandse) cultuurcentra te spelen. Tieret bereikte zo tot op heden ruim 350.000 toeschouwers. Ook op tal van festivals (Theater aan Zee, Bewogen Figuren, Tweetaktfestival, Puppetsbuskerfestival, Krokusfestival, Spinragfestival, Rode Hondfestival, Gevleugelde Stad, BRONKSfestival, Festival Jong!, Limburg Festival, Bozewolffestival, Kinderhoogdagen, Supervliegdagen ...) werd Tieret heel snel een graag geziene gast.

Theater Tieret ontwikkelde de voorbije seizoenen een eigen artistieke huisstijl, die erg gewaardeerd wordt door publiek, programmatoren en pers: *"Tieret heeft de absurdistische speelsheid van Froe Froe in zich, én het draagt het krachtige vertellen van Ultima Thule uit. In die zin kun je Theater Tieret nu definiëren als het figurentheater met het beste uit Froe Froe en het beste uit Ultima Thule"* (Tuur Devens in de Wereld van het Poppenspel, februari 2012).

Een opgemerkte stap in het traject van Theater Tieret was de voorstelling 'LABYRINT' in coproductie met Froe Froe, een "parel - betoverend theater – het summum van mediale kunsten" (dixit Wouter Hillaert in een recensie in De Standaard, 05.11.2013).

De meest recente voorstelling 'SONDERLICH EN ZONEN' toont dan weer ontegensprekelijk de artistieke inhoudelijke verdieping van Tieret aan. Deze locatievoorstelling (in een authentieke woonwagen) snijdt het thema migratie, in de vorm van een erg poëtisch familieverhaal, aan en werd op het Krokusfestival alom geprezen, hetgeen zelfs uitnodigingen opleverde voor Theater aan Zee (augustus 2016) en het meest prestigieuze Duitse én Oostenrijkse jeugdtheaterfestival (festivals van Linz en Moers, voorjaar 2017). Recensent Tuur Devens hierover: "Het is een heerlijk verhaal (geschreven door Joost Van den Branden zelf), met interactie, visuele en muzikale gags en ontwapenend spel. (...)Tieret laat ons in ieder geval ervaren hoe fris én verrassend tranen kunnen zijn" (De Bond, maart 2016).

Theater Tieret staat voor vormelijk én inhoudelijk suggestief, krachtig theater met een humoristische, speelse toets. Toch kiezen we vaak voor niet zo voor de hand liggende onderwerpen of conceptuele keuzes die we aantrekkelijk en toegankelijk trachten te vertalen naar ons doelpubliek. Hierbij willen we een zo breed mogelijk publiek proberen boeien en prikkelen, zonder ons te bedienen van algemeenheden of open deuren. We hoeden ons voor populistische, voorgekauwde toegevingen, waarbij kinderen/jongeren als doelpubliek al te vaak worden onderschat, gepamperd en betutteld. Kortom: we kiezen voor theater dat moet bekijken, soms mag jeuken en vooral even mag blijven nazinderen.

Tieret heeft van bij de oprichting resoluut gekozen voor figurentheater in een mengvorm van acteurs, poppen/figuren/objecten en vaak live muziek. Deze mengvorm levert een boeiend spanningsveld op, waarbij de verschillende actoren elk door hun eigenheid een meerwaarde geven aan het conceptueel eindpunt. Tieret experimenteert vooral graag met de eigenheid van poppen; we tasten nog voortdurend de grenzen af van wat al dan niet kan ontstaan aan chemie tussen mens en stof of latex, tussen acteur en pop. Nog steeds verbazen we onszelf én ons publiek over de kracht van een figuur, de kracht van de 'ver-beelding'.

Wat je ziet als je de ogen sluit, bestaat echt ... een ogenblik lang.

3. Meneer Linh – de theatertekst vs de roman

Een oude man staat op het achterdek van een boot. In zijn armen houdt hij een lichte koffer en een pasgeborene, nog lichter dan de koffer. De oude man heet meneer Linh. Hij is de enige die weet dat hij zo heet, want iedereen die het wist is om hem heen gestorven.

(Het kleine meisje van meneer Linh, Philip Claudel)

De theatertekst *Meneer Linh* is zoals eerder vernoemd gebaseerd op het boek *Het kleine meisje van Meneer Linh* van Philippe Claudel. Beide versies vertellen in essentie hetzelfde, enkel heeft het theaterstuk een aantal gebeurtenissen van het boek moeten weglaten om het op die manier speelbaar te maken. Op het theater is het nu eenmaal moeilijk om bepaalde gebeurtenissen te tonen, die in een boek wel gemakkelijk(er) te verwoorden zijn. Het is ook daarom dat *Meneer Linh* een heel verhalende voorstelling is geworden, met een verteller die ons wegwijs maakt in de ervaringen van Meneer Linh en ons een blik geeft op de band met het kind, zijn vriend en de massa.

Het prachtige boek van Claudel ligt al vele jaren in de bovenste Tieretschuif. Sowieso ligt de thematiek van migratie, zich niet thuis voelen, anderstaligheid ... het gezelschap heel erg nauw aan het hart. De expertise die het gezelschap opbouwde inzake verhalend theater, ingebed in krachtige beelden, moet het mogelijk maken de dialoog aan te gaan met ons publiek, ook over thema's die moeilijker onder woorden kunnen gebracht worden.

Anders dan auteur Philippe Claudel wil Tieret een universeel verhaal brengen, waarbij het hoofdpersonage Meneer Linh symbool staat voor alle vluchtelingen. Vandaar ook een radicale, gedurfde maar inhoudelijk heel weloverwogen dramaturgische keuze om het karakter van Meneer Linh te laten spelen (of meer nog: te laten zijn) door een bewoner van het asielcentrum in Sint-Niklaas. Uiteraard gebeurt dit in nauwe samenspraak met vluchtelingenorganisatie VLOS én na individuele interviews en groepsworkshops in juni 2016, zodat de realiteit wel heel erg voelbaar in het poëtische taalpalet van Claudel geïntegreerd wordt. Bovendien wordt het verhaal zo werkelijk doorleefd en tastbaar aanwezig op scène, wordt het gevoel 'anderstaligheid' en niet-begrepen worden ook daadwerkelijk ervaren door het publiek.

4. Korte inhoud Meneer Linh

Ook de volgende dagen vertrekt Meneer Linh steeds rond hetzelfde uur uit het gebouw met de grote slaapzaal naar de bank. Hij kent het daar nu stilaan. Niet zoals thuis natuurlijk, dat kan niet. In het dorp dat Meneer Linh vroeger 'thuis' noemde, was maar één straat, één. En iedereen kende elkaar daar en zei mekaar goeiendag.

Met deze voorstelling presenteert Tieret zich voor het eerst aan een 12+ publiek. Dit is een weloverwogen inhoudelijke keuze. De inzet is hoog: Theater Tieret wil met 'MENEER LINH' een intieme, poëtische voorstelling maken over een rauwe, actuele en delicate thematiek met de ambities om een vernieuwing/uitdieping voor het Vlaamse figurentheater én het aanbod voor 12+ te genereren. Uniek voor deze doelgroep is de combinatie van grote latex-mimiepoppen, in een erg directe taal en intieme setting. Uniek is ook de inbedding van deze voorstelling in een groter samenwerkingstraject met VLOS, de vzw die reeds jarenlang vluchtelingen opvangt en begeleidt in thuisbasis Sint-Niklaas (zie ook www.vlos.be). Enerzijds leveren de verhalen die na een reeks interviews en workshops bij VLOS worden verzameld een misschien schrijnend maar uit het leven gegrepen beeld op. Anderzijds wordt dit ruwe materiaal 'gebalsemd' door de universele, poëtische taal van Claudel, hetgeen resulteert in een nieuwe theatertekst én een uniek vertrekpunt voor de voorstelling. Voor het gezelschap betekent deze voorstelling een verdieping én een nieuwe stap in een boeiend artistiek parcours.

Meneer Linh verlaat zijn land, dat in oorlog is, met enkel een lichte koffer in de hand en een klein meisje in zijn armen. Wanneer hij aankomt in het nieuwe land wordt hij naar een groot gebouw met een grote slaapzaal gebracht. Hij vindt weinig aansluiting bij zijn omgeving, mensen lijken door hem heen te kijken en de soep smaakt er naar karton. Gelukkig heeft zijn meest dierbare bezit steeds bij hem, het kleine kind met de grote ogen. Wanneer hij zijn vaste plekje op de bank in de stad vindt, vindt hij ook vriendschap. Hij ontmoet daar zijn nieuwe en dierbare vriend meneer Vanderstichelen. Ook al begrijpen ze elkaars taal niet, er ontstaat een niet te breken, prachtige band tussen deze twee mensen. Een band gebaseerd op onuitgesproken verlies en verdriet. Een band vanuit de diepmenselijke behoefte naar menselijk contact.

5. Hoofdpersonages

Meneer Linh: Meneer Linh is op een boot gestapt samen met zijn kleine meisje en een koffer, ver weg van zijn land dat in puin en as ligt door de oorlog die daar heerst. Hij is op zoek naar een betere plaats om zijn kleinkind te laten opgroeien en openbloeien. De meeste mensen zien hem niet graag komen, op uitzondering van Meneer Vanderstichelen.

Meneer Vanderstichelen: Meneer Vanderstichelen gaat al jaar en dag op dezelfde bank in dezelfde stad zitten. Hij denkt na over zijn overleden vrouw en rookt de ene na de andere sigaret, zijn 'houvast'. Tot op een dag er een voor hem nog onbekende man op zijn bank zit. Meneer Linh praat niet maar Meneer Vanderstichelen voelt zich zo goed bij de stille man dat hij eindeloos kan blijven praten.

Verteller: De verteller leidt ons doorheen het verhaal. Hij observeert en reageert op de dingen die Meneer Linh overkomen. Niemand ziet hem maar de verteller ziet en hoort iedereen.

6. De poppen

- Bekpoppen

In de voorstelling wordt gebruik gemaakt van bekpoppen. Een bekpop (of mondpop, klapbekpop) is een theaterpop die van onderuit of van achteruit wordt bewogen. Hierbij bewegen de vingers van de poppenspeler rechtstreeks de mond van de pop.

Bekpoppen zijn waarschijnlijk het soort van poppen die het meest bekend zijn bij het grote publiek, vermits deze zeer vaak voorkomen op televisie. Zo zijn bijvoorbeeld de poppen uit The Muppet Show bijna allemaal bekpoppen (Kermit de kikker, Miss Piggy ...), en ook in Sesamstraat wordt veelvuldig gebruik gemaakt van bekpoppen (Tommy, Inny Minny, Grover, Elmo ...). Bert en Ernie zijn misschien wel de meest bekende theaterpoppen wereldwijd.

Bij bekpoppen wordt de volledige hand van de speler gebruikt om de mond van de pop te bewegen. Om de armen van de pop te kunnen bewegen heeft de poppenspeler dan zijn tweede hand nodig, of er is een tweede poppenspeler nodig.

- Hoe worden bekpoppen gemaakt?

1. Er wordt een schets gemaakt van de pop.
2. Het hoofd wordt in klei geboetseerd of in mousse uitgehouwen.
3. Er wordt een plaasteren mal rond het hoofd in klei gegoten.
4. In de plaasteren mal wordt latex aangebracht (= een soort van rubber)
5. Als de latex droog is, kan het hoofd uit de mal worden gehaald.
6. Het hoofd wordt beschilderd.
7. het lijf van de pop wordt gemaakt.
8. De klermaakster ontwerpt en bevestigt (indien nodig) de kledij aan de pop.

- Bekpoppen in *Meneer Linh*

In deze voorstelling representeren enkele grote bepoppen 'de buitenwereld'; figuren die symbool staan voor de westerse wereld. Dramaturgisch wordt hier nogmaals in de verf gezet dat Meneer Linh, en dus bij uitbreiding élke vluchteling een mens van vlees en bloed is. Tieret kiest reeds vele jaren voor een vormconcept waarbij heel bewust live acteurs worden afgezet tegen poppen. Deze poppen worden actief bespeeld. Deze veelheid aan poppen benadrukt ook de eenzaamheid van Meneer Linh zelf.

We kozen er ook voor om alle poppen eenzelfde grauwe kleur te geven, enerzijds als symbool voor de grijze, grauwe stad. Anderzijds lijken alle westerlingen 'met de bleke gezichten' voor een vreemdeling erg op elkaar, net zoals voor ons vaak Aziaten of Afrikanen erg op elkaar lijken.

7. Naverwerking

Hieronder vindt u enkele vragen die kunnen helpen bij het nabespreken van het verhaal en de leerlingen te laten nadenken over de thematiek van *Meneer Linh*.

- Wat is er aan de hand met het kleine meisje van Meneer Linh?
→ *Dit kan leiden tot een gesprek rond trauma, afscheid, verwerking*
- Wat is het misverstand tussen Meneer Linh en Meneer Vanderstichelen?
→ *Dit kan leiden tot een gesprek rond taalbarrières, lichaamstaal*
- Begrijpen jullie waarom de 'poedelmadam' en de handelaar zo reageren?
→ *Dit kan leiden tot een gesprek rond racisme*
- Waarom zouden vluchtelingen naar België willen komen?
→ *Dit kan leiden tot een gesprek rond de vluchtelingencrisis*
- Hoe zouden jullie willen helpen?
→ *Dit kan leiden tot een gesprek rond hulpverlening*
- Is er al iemand in contact gekomen met een vluchteling, racisme, taalbarrière ...
→ *Dit kan leiden tot een gesprek rond eigen ervaring*

CREATIEF

Er kan de leerlingen gevraagd worden om een scène tussen Meneer Linh en Meneer Vanderstichelen te ensceneren en hen zelf laten invullen hoe ze zouden reageren, of hen de kans geven een boodschap mee te geven aan Meneer Linh en de honderden andere Meneer Linhs.

8. Theatercodes

De belangrijkste spelregels en gedragscodes in het theater zijn hier opgesteld:

Voor de leerlingen:

- Jassen en tassen horen aan de kapstok.
- Mobiele telefoons worden uitgeschakeld.
- Tijdens de voorstelling blijft het publiek zitten. Er wordt ook niet naar het toilet gegaan.
- Tijdens de voorstelling is het publiek stil. Er mag natuurlijk wel meegeleefd worden, maar het is niet de bedoeling medeleerlingen te storen.
- Tijdens de voorstelling wordt er niet gegeten of gedronken.

Voor de begeleider:

- Wees op tijd (10 minuten voor aanvang van de voorstelling)
- De begeleider gaat bij de eigen klasgroep zitten. Zo kan er ingegrepen worden als ze blijven roepen of rumoerig blijven. Dit betekent echter niet dat ze niet mogen meeleven met wat er op de scène gebeurt!
- Mobiele telefoons worden uitgeschakeld.